

HORTOBÁGY.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Megjelen minden vasárnap-
szombatián az egy évre
3 frt, fél évre 3 frt,
három hónapra 1 frt. 50 k.
születésnap és hi-
vatali alkalmattal a pénz-
számlán a pénz-
számlán.

Hirdetési díj:
Négyhónapos heti szűrt
egyszeri hirdetésnél 5 kr,
háromszoriánál 4 kr. több-
szoriánál vagy nagy ter-
jedelmű hirdetésnél ár-
számlázás.

Egyes száma ára 12
Lapunk zsűri-
tagjai: hirdetés-
elöljáró: Benczák;
Bauer J. G. Wehrer
könyvtáros. Op-
peltik A. Hasenstein
Vogler, M. Frank-
furtban; Nollan Ottó
Legey könyvtáros. Ed-
se. G. L. Daulé és Társ.
Bismarburgban; I.
Hasenstein és Vogler,
Daub G. L. és Társ.
Párizsban; Havasy-
nékégy. Berlinben;
Goldberger A. T.

Előfizetési felhívás

„HORTOBÁGY“

1865-ik év folyamán október 1-ig decz. negyedére.

A „Hortobágy“ idestova ötödik évfolyamára lép. Azon időben kezd meg e lap pályafutását, midőn az 1861-iki rövid életű alkotmányos korszak letűntével, a kör, melyben mozgoghat, igen szűk korlátok közé volt szorítva, de amennyire a viszony engedte, e korlátok köreiben is főtörőkre volt, úgy a hazai mint a helyi érdekeknek hit tolmácsolója s — amidőn Felte, — védője lenni.

Most, midőn alkotmányos életünk hajnala, az országgyűlés megnyílásával derengni kezd, az eddigi korlátolt tér tágulásával új hivatás vár lapunkra s mint a nagy tiszta mellék és egyetlen közlönyének, a nagyfontosságú országos ügyek és a megyei mint a városi nyilvános élet hív esetelése leendő egyik legfőbb igyekezte.

Meg vagyunk győződve, hogy városunknak és a vidéknek közügyeit szívesen viselő polgárai, többszörözött buzgalommal fogják e lapot ezental is úgy anyagi mint szellemi részvétellel elősegélni, támogatni.

Megjelen e lap ezental is minden vasárnap szokott irány és tartalommal.

Előfizetési összeg, helyben mint vitékre, postán küldve: negyedévre 1 frt 50 kr., fél évre 3 frt., s egész évre 6 frt. Debreczen 1865. október 1.

A debreczeni szindgyűlet Sárváry Elek
mint a „Hortobágy“ kiadófeljelműse. felelős szerkesztő.

Mindig legjobb a nyíltság s egyenes ut!

Zenedénk közvizsgálata felett ez idén a „Hortobágy“ — ban az égi testek tartának bírálatát; a 32-ik számban három csillag szótlan meg általános észrevételeivel, igérvén, hogy részletesebb bírálatot is elő fog állani, a 33-ik számban pedig három hold tint felteletet. Azt vártam volna, hogy már a nap sem marad el tőlök, a csillagok is beváltatják addott ígéretüket és én csak ezután mondandóm el a magam észrevételeit. De ok sok elmaradnak s én nem állhatom már tovább, hogy fel ne szóljalak; még pedig, mivel még nem akarok az égből lemenni, hogy ott én is egy égi test háta mögé bújjak, hanem e földön kívánok meg maradni, — nyílt sissakkal s átlátszó nélkül felelek a háromfelvágos vitének.

Megvallom, örömet elmaradtam volna a felelettel, melyre időt is csak magam magy megöröztetésével szánhattok; de a három holdnak a „pár szó“ — ját kielégény nem találhattam. Már csak azért sem, mivel ezen két közleményből, egytőlve is, a közönség csak annyit lát, hogy van hiba intézetünk körül nem csak az számmal; nem tudja azonban belőlük kiérteni, vajon minek tulajdoníthatók ezen hibák? az alapszabályok-e, vagy az érvelések, hogy ezen hibáknak sem előjött venni sem utólag orvoslást kélhni nem képesek? vagy talán a szabályok jók, de nincs ki azokat fenntartás s ami hiba csak van, az mind a szabályok akaratossága vagy hanyagságából meg nem tartásból származnak? pedig végre is, a zenedének pártfogója lévén szükséges, ha mi részben a közönséget, továbbra is homályban hagyjuk, könnyen az elterjedő féltékenységek tulajdonjára a hibákat s ok nélkül is megvonja tola minden pártfogását.

En tehát a zenede bírálati közelességnek tartom nyíltan ki-mondani, hogy csakoly nézetem szerint a huj nem az alapszabályoktól, hanem az ezek végrehajtására hivatalított organumtól származnak, a zenede hivatalosának helytelen feloldása, ezen feloldás mellett minden capacitástól visszautasított állhatatos megvárás és emiatt az alapszabályoktól eltérése által. Dehátam én e hujt régebben, igyekeztem is előbb szóval s aztán írásban rajta segíteni.

Már a múlt 1864. évben, t. i. midőn a közönség szava is a vizsgák eredménye felett általános elgedettségben nyilatkozott, betegség miatt tövéletlen idejét arra használhatt, hogy az alábbi „-vel jégzett. „Eszme töredékek“-ben a választmány előtt nemcsak tüzetes elősorolom a hibákat, de javaslatot is tettem a bajok orvoslásának módjára s az átmeneti intézkedésekre. A választmány el is fogadta javaslatomat s így az én eddigi egyéni meggyőződéssem az egész választmányó is lett; elrendeltetett az egész tanrendszernek, némely jelentékeny módosításokkal a javaslat szerinti életbevitelére is. De mi használom? Végrehajtott organumunk kivételmenten újításoknak nevezvén a csak elhagyott alapszabályokra való visszafordítást, előbb azoknak elfogadása ellen harcolt; aztán inkább, hogy meggyőződéssem elleni utasításokkal kivessék, leküszöbölj; midőn pedig a közgyűlés el nem fogadta leküszöbölést, ismét úgy járhatu le a közönség felől tanúvétel is, mint az előbbi kértől, azon egyetlenség állásával, hogy a képezési tanár, ellenzése mellett is megválasztván, a képezési tanár fel kellő állatnia, — mutatott is ez egy év alatt annyi eredményt, mely mindenkit meglepett, csak a három-csillagos vitét nem, kihez sokan végrehajtott organumunk gondolatjait felalldhatának, épen azért, mivel a képezési feladatlásnak is ellene volt. Nem léptetvehívés szerint ötlebe a múlt taván kezdetén is az új tanrendszert egészen; midőn a választmány az első főlévi vizsgákból ennek hiányát látta: az igazgató mellé engem küldött ki, annak időközben is rögöttnök behatárolására; de annak a tanév közepén való alkalmazása, ki-vált az illő egy pár organum ily ellen sok nehézséggel járónak s az év folyamán zavarának találtatt.

Akárki volt az, ki a 3 csillag alatt észrevételeit tette, annak a kormányzatba befolyásnak kellett lennie, mert különben oly határozott és specialis adatokkal nem bírt volna; annál sajno-

sabban esik tehát minden cikljéből azon törekvést látni, hogy észrevételeinek mindig egyenesen a zsenge intézetünk jövőjének alldási akarás volt. De nem gondolta meg, hogy ehelyett csak önnön magát s azon rendszert ítélte el, mely eddig befolyásával miköz ellenzése mellett 3 évig fontartatott s ő szerinte is oly szerencsésen eredményhez vezetett. Nem gondolta meg, hogy az általa elsorolt hibák, mind a régi rendszernek s az alapszabályoktól való eltérésnek következményei. A többi közt:

Szabályaink azt tartják, hogy minden növendék a vizsgát kiállni tartozik s csak emek jó sikerrel kiállása után léphet a felsőbb osztályba. Ezen rendszabály 3 év alatt soha szigoruan fen nem tartatott; ha elmaradtak is némelyek a vizsgákról, szó nélkül engedtetett belépniük a felsőbb osztályba. Ugyan mondja meg tehát nekem a három-csillagos vitéz: nem a fentebbi szabályoknak folytonos mellőzése elő az idej vizsgákról is oly sok növendéknek könnyedén való elmaradását? s vajon maradtak volna-e az elnyia, ha az előbbi évek példát adtak volna az elmaradás szabályszerű következményeire? További:

Szabályaink a növendékekkel való illendő s szelid bánást rendelnek s az efeletti örököslet a választmány és igazgatóra bízzák. En nem tudom mit ért csillagos észrevételéből a „szerecsétlen udor“ alatt; de ha ő már annyira beavatott a zenede titkaiba, hogy biztosan meri állítani sok növendéknek a zongoraiskolából amiatt lett elidegenelést: mondja meg nekem, mire mutat az, hogy a hiba — ha ugyan e részben is volt, annyira elharapozott? és nem ő s az egész igazgatóság kötelességmunkájának tulajdonítható-e az?

Az ez évben már életbeléptetni rendelt új tanrendszert minden iskolai osztálynak szabályilag elősorolja, hogy miből s mennyit kell tanulnia és a tanároknak tanítania, mely szabály egészen feleslegessé teszi az azelőtt tanár önkényűl függőt s a névsor ívén előszámlálni szokott tagnyvezet programunk szükségét. Ugyan hogy lehet tehát ezen szabály mellett azt mondani, hogy a vizsgáló-bizottság nem tudhatta, mit tanultak minden a zongoraiskolai növendékek s tanár urra volt kénytelen bízni, hogy úgy produkálja növendékeit, ahogy akarja? s ha így volt: nem a bizottságnak s igazgatóságnak hibája-e, hogy ő kérdezte a tanártól, mit tanított, nemhogy az elébe szabottakat töle számon kérte volna?

A 3 csillagos új észrevételében azt is mondja, hogy a „hegedű-iskolában 2 első évben tegez-zalt erőnyesség megtört a sokféle s a zenede belsezkezetéhez nem illő bonyodalom miatt.“ De hát ugyan mondja elő bíráló ur, mit ért ezen bonyodalom alatt? ki idézte azokat elő s miből állnak azok? hiszen többen is be vagyunk avatva a zenede dolgaiba, és mi semmit nem tudunk ezen bonyodalomról. Vagy talán ő még közvetlenebb tagja az igazgatóságnak, mint az egész választmány s felügyelő-bizottságnak, hogy ő még oly dolgokat is tud, mikről amozok nem bírnak tudomással? Bizony mindig legjobb a nyíltság s egyenes ut; könnyű valakinék a csillagok képeben, ártani akarásból állítani valamit, ha nem valódi is az; mert tudja, hogy senkinek sincs tehetőségében azért levdőre vonni a csillagokat. Vagy talán a behozatni megrendelt, még is azért be nem hozott új tanrendszert érti bíráló ur a bonyodalom alatt? ha így volna: ekkor is biztosított bíráló ur a tanár ur részéről, hogy ő rájók az új rendszernek behozatala nem esztégszót hangozó szerkötő hatással leendő — s ha esztégszót tapasztalt volna a hegedű-tanárban bíráló ur, azt az új tanrendszernek nem elfogadása, hanem életbe nem léptetése idézte benne elő. Végre

Bíráló ur még a képezési vizsgáinknak eredményével sincs megelégedve s azt mondja, hogy a második főlévi vizsgánál nem volt oly kitűnő eredmény, midőn az első főlévben ártalmatlan tapasztalt. En a többi iskolai vizsgán, elfoglatlanság miatt nem lehettem jelen s így azokról hibóvben nem szólhatok, amint még is meggyőződéssemből állhatok, hogy oly rendszer mellett, milyen zenedénkben eddig működött, 6 év alatt sem lehet valaminek sokat s alapost felmutatni; de a képezési vizsgálaton, épen mint vizsgálat jog lévén, bírtam ki merem mondani, hogy annak eredménye mindenütt, ki a képezési tanításnak ezélt s terjedelmét helyesen feltegte, nemcsak egészen kitűnő, sőt még is lepett. Ugyan kérem, szálljon le anna három csillag az egekbe, nyílt sissakkal legyen ki a síkra, mondja meg előtünk mit ért volna még a képezési növendékektől? hadi állítsuk előbe azokat, s a vizsga alkalmával szerzett tapasztalásom után állítom, hogy ha képezési szakba tartozó kérdéseket tetek fel, azok meg is fognak rá felelni; ha pedig oly eredményre számított, annál tulság, legnálbb érrel is meg fogjuk győzni.

Különbösen azt mondja bíráló ur, miszerint „a zongora-képezésben oly kevés haladás vett észre, hogy alig találhatók az általános-képezés és zongora-képezés növendékeit között lényeges különbség.“ Ugye nem gondolta meg bíráló ur, hogy épen ezen kifogásával dicsekte meg legjobban a képezési tanár, épen ez bizonyítással volna neki a legkitűnőbb eredményt s ezáltal tört példázat az általa annyira kedvelt eddigi rendszer felett. Hiszen tudnia kellett azt bíráló urnak, hogy mindkét képezési osztály a képezési tanárnak első főlévi szolgálat s a zongora-képezés növendékeit a régi rendszernek első ének-iskoláktól bevezetett tanítványai voltak, hol nem tanultak többet mint az éneklőshöz szükséges s lényegesen 12 betű ismeretét, — következve most a képezési tanárnak ezeket is az emlelti ismereteket épen úgy kellett tanítani, mint az általános képezésbelieket s így lehetett volna tehát jogosan vártul köztöltök nagy különbség? és épen azon beavolt körülmény, miszerint az általános képezés növendékeit annyira haladtak, hogy a zongora-képezésbeliüket alig lehet megkülönböztetni, nem azt bizonyítja-e, hogy a képezésbeli adott ezen egyévi tanítás eredménye meglepő kitűnő, míg ellenben a régi rendszerből átjött tanítványok, midőn a zongora-képezésbe léptek, oly keveset tudtak, hogy alig lehetett őket valamivel többre vinni a képezésnél? De idő előtti is volt még a zongora-képezés felől bírálatot mondani; de kell vírnunk még a következő évet, midőn ugyanazon tanár az általános képezésből a saját maga képezte növendékeit viszi át a

zongora-képezésbe; csak ekkor ítélteljük meg a zongora-képezésnek valódi sikerét s azon különbséget, mely a 2 év között lesz.

Ami talán ezen előadásomban megerőltető nem volt, azt az alábbi %-alatti csatlomány bővebben felvilágosítja. Es bezárom jelen feleletem azon őszinte nyilatkozatommal, miszerint távol volt tölem minden gondolat, hogy az ezen fellépéssel feltárt hibákat mostani igazgatóknak beszámítani akarjam s azokért az ő egyéniséget okoljam. Sőt nyíltan kimondom, hogy azon ki-tartásért s következetességért, melyvel elkülöngzött saját ter- s meggyőződése szerint 3 évig eljárt, mint a maga elve mellett állhatatos egyént, tisztelem és becsülöm; nem is fog többé zenedék oly igazgatót kapni, ki a maga elve szerinti eljárásában annyira szívvel-lellekkel odaadná magát intézetünknek mint ő. Meg vagyok róla teljesen győződve, hivatása s ő is épen úgy jól akart a maga elvei szerint intézetünkkel, mint én s utánam a javaslatomat magáéval tett választmány a magunk elköltözött nézetével. De hol a zenedének fogalma, hivatása s a czél és módok, közöttünk eltérők; ott a jókarrak és igyekezet, magában mind haszlatlan, sőt minél nagyobb az igyekezet, annál messzebb utakra visz el egymástól minket. Itt egyik sem akar a maga elvétől eltérni, ily eltérő nézetek együtt tövében jót nem eredményezhetünk; hanem vagy igazgatóknak növekedés kell győzni s ahöz időmítani, átváltoztatni alapszabályainkat, megváltoztatni még zenede nevet is; vagy a mienknek, mely nem egyéb a szabályok hi megartásánál.

Czélom csak az volt, hogy az egyoldalú bírálatra meghallgattassák a másik fél is, és ne engem zenedénknek becsületét és életrevalóságát — ha az alapszabályok megtartának, — átlátszó alatt eltiportatni; hogy így döntson a közgyűlés mint igazda közöttünk; többeknek pedig abeli kívánságuk, hogy vállalam el az igazgatóság, az újtanrendszert behozatala végett, ki-jelentem, hogy sokoldalú elfoglatlanságim miatt ezt, ha a közönség és szerencsével engem érme is, nem tehetem; hanem ha azt teszik kötelességemmé, hogy az új tanrendszert mint saját javaslatomat életbeiléptessem, ezt az igazgatóknak és bizottságnak tagoknak mindenkor igénybe veendő közreműködésével szívesen teljesítem.

Dixi et saluavi animam!
Márton Lajos
a zenede választmányi s felügyelő-bizottsági tagja.

Észmetörések,

azon kérdésnek kikérdeztünk volt megfőzött: mi módon felelnék meg a debreczeni zenede leginkább hivatási céljainak? s különben e végre azedem micsoda tanrendszert alkalmaztassák?

Általános a panasz Debreczenben, hogy zenedénk nem felel meg hivatási céljainak. A növendékek szellel a tanároknak keressik a hibát, hogy gyermekkelkel a gyakorlati részben előhaladást felmutatni nem tudnak; mások a növendékek sokaságához képest a tanárok szándékát követik; a dolgunk inkább melybe látók pedig, az addigi tanítást némi gyűlöletnek, kellő elméleti ismeretek nélkül s olyannak találják, mely ha továbbra is így tart, zenedénkbeli soha kiképzött tanítvány ki nem léphet. Mindnyájunknak igaz van annyiban, hogy hiba van valahol. Azonban ha az alapszabályokat s külön készült utasítás figyelemmel megolvassuk: azt kell kimondanunk, hogy azok, kevés lönyegyetlen pont kivételével igen jók — s nem azokban van a hiba; hanem inkább egyenesen abban, miszerint a szabályoktól és utasításoktól egészen eltekint a tanítási mód, emiatt az eddigi tanrendszert nemcsak egészen hibás, de ilyen nincs is a általában nálunk a zenede hivatásának célja hibásan fogatják fel. — Így példál:

I. Zenedénk eddigi kezeldésének hibái.

1. Az utasítás 2 §. 1. a. pontja szerint föl kell állani egy általános képezésnek, mely a rendes tanfolyamot megelőző s a zeno és ének elemi ismeretből a növendékeket úgy bevezesse, hogy azok egy év múlva akár a rendes-iskolába, akár a hangszer-iskolába, már mint emlelti általános ismeretekkel bírók mehessenek át; hogy így az illő tanárnak a rendes iskolákban több ne a kulcsok, kórák, felosztások s több ölelék tanításával, hanem csak az ének-hangnak mint egyik legtermészetesebb hangszernek, vagy más tulajdonképen hangszernek, a már megszerzett általános alapsmeretek szerinti átjárása módjával, — hogy úgy fogjam ki — csupán csak a hangszerrel helyes elbánsámmal legyen dolga. Egy ily előleges általános képezés annál inkább szükséges, mivel az általános zeno-ismeretek lévén alapja minden rendszer-játszásnak, s a tanításnak el-méleti részét tévén: azok több szász tanítványok is, bármely nemére vállalkozzanak később a hangszernek, egyúttal szembe-nézhetők; s így ellenben, ha külön osztályokban a hangszerek mellett tanítatnánk: ugyanazon tárgyanyal megannyi idő elvesztegetetnek, a hangszer-tanítás idő rovására.

Es kérdés: van-e nektük még is ilyen általános képezés? felelet: nincs. Az énektanárnak azt mondja, hogy neki az általános kiképezés nem feladata, neki mint kiváldólag énektanár-nak elég az emlelti ismeretekkel csak annyit tanítani, mennyi a különböző osztályokban az éneklés mesterségéhez időnkint ki-válthat; — szával ő kezdte a tanítást amire meghora volt, a rendszer első ének-iskolájával; minek az lett szomorú következése, hogy ezen osztályból a növendékek kellő emlelti ismeret nélkül áttöltötek a hangszer-iskolába. De a hangszer-tanítás is alapszabályaink szerint semet nem kötelez az emlelti módszert tanítani; s így ha csak magában a hangszerrel előbbi módszert tanítják az szájko-módra történik; hi pedig az általános ismeretek tanításához kezdenek, úgy nem marad más a hangszer-rel előbbis tanítására. Így folyt már le két évvel; s valjuk meg igazán: ha zenedénkbeli kivézettség az ezek növendékeit, kik már a beledés előtt magán tanároktól nyertek oktatást, a többinek 2 év alatti haladása, vagy épen semmi vagy kevlő alap nélküli.

Közügyek.

A helytartótanács a történelmünk érdekében igen... Kérdezőközhelyi felüle szerkesztésüknél.

Az 1866-ik évben Debreczen és Práterben gazdasági és erdő... Az első ausr. ki- és beviteli társulat alapítói, kik a társulat...

Az első ausr. ki- és beviteli társulat alapítói, kik a társulat... Meghaltak: Szept. 29. Pflau, László Lajos I. Karolina 7 éves.

Meghaltak: Szept. 29. Pflau, László Lajos I. Karolina 7 éves... Czeglédó, Kós Dániel f. Gyula 1/2 éves Özv. Gyarmati Istváné Dézi Erzsébet 68 éves.

Czeglédó, Kós Dániel f. Gyula 1/2 éves Özv. Gyarmati Istváné Dézi Erzsébet 68 éves. Hatvan. Szalai Sándor f. József 1 1/2 éves, 30. Czeglédó, Balog Sándoré Bocsa Agnes 61 éves. Okt. 1. Pflau, Bajdó Mihály I. Zsófia 1 éves. Barcs Mihály f. Mihály 1 hónapos. Csapó, Nándor Péter I. Sára 1 1/2 éves. 2. Pflau, Török Imre László Zsuzsanna 51 éves. Csapó, Szilágyi Juliánna I. Lina 3 hetes, 3. Pflau, Simon József f. Sándor 4 hónapos. Borbély Sándor I. Mária 9/10 éves. Czeglédó, Nagy Ferenc I. Juliánna 1 éves. Gyarmati István f. András 1 1/2 éves. Özv. Erdélyi László Szabó Sára 73 éves. Csapó, Nagy József I. Erzsébet 2 éves. 4. Pflau, Molnár András I. Juliánna 1 éves. Csapó, Hajdu Jánosné Schomaker Lina 22 éves. Bátorfi János 60 éves. 5. Csapló, Csereznay István I. Juliánna 9 éves. Balogh Mihály 26 éves. Hatvan. Boross Ferenc f. Kálmán 2 éves. Pflau, Kovács József I. Zsuzsanna 9 hónapos. Balogh János I. Mária 1/2 éves. Nemes István I. Sára 2 hetes. Czeglédó, Takács Sándor I. Juliánna 12 éves.

A „Horrák”-nak okt. 5-iki számában olvastunk ugyan egy — e hó 4-éről kell magán távirati sürgénysít, melyben említettük, hogy 2-dik napon a „Szigetvári éretlenek” adatkak; de ez Reszler ur hirdetésével ugyanegy napról eredően, nem tájékozhatjuk magunkat arról sem, vajjon e távsürgöny is Reszler ur akaratából keletkezett-e? Szok

Videk.

Biharmergye báránidokorale — mint értesültünk, Kelenen Albertet önjaja országgyűlési követként; az újfajta heru-

2. Az alapszabálynak mindjárt a 2 §-a azt mondja: hogy zenédnke csak a z enés z etre hajlma mal birók vételnek fel; a 28 § ugyanaz a hangzer-iskolába járásnál még különösen is kiköti; maga az utasítás 1 §-a is azt érti, midőn mondja, hogy zenédnke feladata a zenetehetségeket kifejtetni, s ugyanazért a 11 és 12 §-ban meghatároja, hogy a tehetségihányos növendékek 6 hó múlva a választmányok további intézkedéséig végteljesen elzárják; végre ugyanaz 12 § nyitlan kiköti, hogy a tanfolyam haladását egyesek miatt feltartóztatni semmi esetben sem lehet.

Es kérdem: megtartattak-e kellőleg eddig ezen szabályok is? Felelet: nem. Nincs kellő figyelem a hajlam s tehetségek megválogatására; bir vagy nem hajlammal s kedveléssel a növendék a zenére, egyaránt járattuk őket az iskolába; s második évben is láttam én növendékeket mindegyik iskolában, kik soha sem lesnek csak tüheto zenejátszók is, ha 6 évig tanítottak is. Így aztán nem csuda, ha az ezekre fordított haszaltan időtöltés miatt a többi különben tehetségesek sem haladnak kellőleg előre.

3. Az alapszabálynak 26. §-a általános szabályul köti ki, hogy s z e g é n y n ö v e n d é k e k valamely alapító vagy rendes tag által kell ajánlatnia s szabály alól csak a kitűnő tehetségűek k nyerhetnek kivételt.

Ezen szabály is teljesen mellőzve van; minden iskolánk tömve van különösen s megválogatás nélkül igen szegény tanítványokkal s így nem csuda, ha a fizetéses növendékekre kevés idő jut a tanításból s tanáraink nem győzik a tanítást.

(Folyt. köv.)

Debreczeni hírmondó.

A debreczeni kertészeti egyesület által Debreczenben f. hó 29. 30. és 31-kén rendezendő gyümölcs-, bor- és kertivetemények kiállítására már folytak az előkészületek, melyekből ha elegendesen itéli lehet, a kiállítás még a tavalyinál is nagyobb szerű lesz.

Az özv. Valkó Károlyné asszonyság igazgatása alatti ref. felsőbb leányiskolában czegledetűzen, a beiratások f. okt. hó 1-én vették kezdetüket, a tanítás pedig f. hó 12-kén kezdődik. Azok, kik leányait, lakás és teljes ellátásra is intézette adni ohajják, szintén a fenebbi kitűt idős helyen jelentkezhetnek.

A piac- és hatvanutcai választókörületben a közhangulat már szintén nyilatkozott. Szerda óta ott leng a díszes nemzetiszín zászló a piacon, következő fölirattal: „Éljen Kiss Lajos, országgyűlési képviselőnk!”

Az idei lőverseny első napját is megérok. Ma d. u. 2 órákor vendei a futtatás kezdetét. A második versenynap keddre van kitűzve.

A debreczeni emlékkert-társulat, az ifj. b. v. y. Miklós által készült Csokonai-szobormintát lefegykezettvé, annak egyes példányai 50 krajvára a következő helyeken árultanak: Handtel Vilmos, Márton László és Szepessy Antal műkereskedésében, Telegdi Lajos és Csáthy és Társa könyvkereskedésében s az emlékkert-társulati elnökségnél — s végre, kaphatók még szerkesztőségünkél is. Az emlékkert-társulat elnöke a fénykép első példányát, a következő hátirattal küldde meg a t. bárónak: „Legelő s tiszteletpéldány, méltóságos ifj. báró Vay Miklós urnak művészi ihlettséggel e maga által készült — és a debreczeni emlékkert-társulatnak nagylelkű adományozott — Csokonai Vitéz Mihály szobrána mintájáról, az emlékkert-társulattól.” Mint halljuk, e fényképek érdemét illetőleg akép nyilatkozott a nemes báró, mikép o „Gönyd és Társa” készíttette képek oly jelesek, melyekhez hasonlótak Décsében sem talált.

Allandó színházunk r. p. j. a körmetszetben, kapható e lap kiadóhivatalánál. Ara egy kérésre 60 kr.

Holnap este a helybeli kaszinótársulat jótékonyczélu lőversenybált rendezend.

Kutassi Imre helybeli könyvönad-tulajdonos, Allandó színházunk megnyitásának emlékére emlékpénzt vetetett.

Allandó színházunk, tüzkár ellen 108,000 forint biztosítattal, részben a pesti, részben pedig az első magyar általános biztosítótársulatnál.

TÁRCZA.

Az ősl ház. (1861.)

Haragussnak a Lajthán túl, Hogy szereljük azt a huzat, Itol a nemzet elűldöl. Eltelék csaknem tíz század, És hogy többre nem becsüljük Azt a furcsa épületet, Mit századunkra, noimég a jó Bőcsi kormány építtetett.

Igen... igen... jobb szereljük Azt a házát, azt a régilt, Melyhez minket kegyelet köti, Amely minket kicigélt. Melynek erős érezélpélt. Árpád s István megváltott, Azt nem adjuk semmi áron, Nem eszrelünk mást helyette.

Mondják: a ház elavult már... Hol elavult: kijavítjuk; Cadászra, ünkerünkkel Kor, időhöz idomítjuk; Mert ezen ház, mit eladni Semmi áron nem kívánunk, Nem egyből, mint acent örökünk Ránk maradt ósalkotmányunk.

Itten ötök ősapánk Anny súlyos évek óta; Vész, vihar nem üldöthet le, Bárha olykor megrombolla. Nájta villámhárítókint Lebegett a hási szellem, És a nemzet védve állott Sors, anyósot karja ellent.

Es most midőn ürvény föld A kísértet karja rángat, Szentségtelen kezeinkkel Romboljuk le védőbástyánkat? Vagy eladjuk botor fővel? Kőnyű lesz feladni rá, mért:

Türedékeny üvegkürt, Vagy egy ezira kálitkürt!

Nem, soha nem — mit mondana A nagy világ ily cserébe? Nem fordulna sziva tál el? Nem forna fél nemes vére? Nem törődnek a távolból Felénk ilyen bosszús hangok: Hős előlök ivadók! Mit tóvtek koros bitangok?!

Nem, soha nem — nem ér minket Ily pironság, ily gyálság; El nem adjuk őseinknek Hingymányát, e szent házat. E szent házbán, mit ezer év Hősz világra nem esport el, Itt akarunk, mint apdink, Elni-halni becsületig.

Innen fogjuk józan észrel Kormányozni dolgainkat, S e komoly, szent szándékunkban Semmi, semmi nem nyugt. A valódi műveltséget Innen terjesztjük mi, innen; Szándékunkra, szent ügyünkre Hisszük, áldást ad az isten!

A nem magyar ajkunkkal Ugy bánunk, mint jó testvérek; Nem leundunk boldogságok Nyilt virágán rágó féreg. Mint erősbök a nem nyomatjuk, Jóságidit a nem fosztjuk, Velük minden örömlünk Itt testvéri szívevel osztjuk.

Igy ohojtunk, így akarunk Elni amaz ősi házbán, Egyedst örve, boldogítva, Örök, ifju virulásban, Hagyjának lát mimagunkra, Négy, drága küszöbünkön, — Mely mollett, hogy exten lesünk: Hő reményünk, szent hitünk él!

Kevélyen nem állódnak mi Új házáru Humidárok!

Hova majli a haditandó Szomszéd nép mint szolga járul Nincs szívünkben nemelen vágy, Megoldásunk azon tétel, Melyet egykor ősapánk Vádróltak — drága vére!

Szomszédaink küz köztük Türos uszokl vetni nem fog; Szent előltünk, szent a hős, Szent előltünk, szent minden jug. Így érzünk, de mig bemutik a Magyar vér vizet nem válik: Hős előlök szorrendűnt Vádni fogjuk, mind halálig!

Losonczy László.

A debreczeni főbró leánya. — Történeti beszéd. *) — Zombori Gedől.

Debreczen történelmének egyik legzavendétejlésőbb, de legfényesebb lapját akarom szívesen szemelőkre derék magyar város lelkes holgyei! Nagy idők, szomorú napok voltak ezek! Az öröteljes, bátor, amselőkü II. Hákócsy György, ki mardas álmában egy földérez urvá akarta omadni a magyar. Erdélynek önállóságot szerelt fejedelmé nemcsak koronáját, de Kolozsvár alatt, a mutlakodó dicsélő mómorában bevettől itragadtatva, életét vesztette. Honl! ha ara vész utad, hol az fiók ereynélről megfőleltékett ivadék ombolozni engedti a gyászszobort, sirand meg nem a dicsőt, hanem a hős fejedelmek nagy lelkenl ősszer-torri egység által világszodalító hatalom — romlani megszokott, visszály által rongált, fájdalában is nagy, kis „Jerecsu-ban” sorát. Rákócsy t örök kózzlyal Baross Ákos buktatta meg. Szegény jó ur! kár volt nekik elmozdulni a szép Kon d Giza oldalától; K e m é n János Györgyben megolette. Amikor történelmek szerepel Baross y ált még a fejedelmi székben. Bizony nem is tett egyebet, csak él. Az országot az ő nevének öröge előtt pedig Szajdi Ali törökkel s Wess elényi de Souches seregei pusztították. Mentse telen idegen segélytől a magyar hást!

Az 1800-ik esztendőben még a rettogda kőszepete is ráértek az emberek s felölt a világot, hogy Debreczenben vajlon D o b o s i István uren tudja-e jobban a corpus jurit, vagy tanácsadóssa. Baross Máté ő kegyelme. Anyjában azonban megoegyetek, hogy a nagy magyar város- *) Forrás Baross M. kronikája, Horváth, Magyar. orsz. történet. 2. G.

lehen Cs a nád y Sándor, a margittai herületben Komárom y György — s a szabolcsban Lovassy Ferencz vez kizemléve.

○ Zempléni megye főispánjau gróf Sztáray Viktor nevezlelt ki.

** S-A-Ujjely városból és vidékéről legközelebb ismét huszan akarnak kivándorolni Amerikába. Rájuk férme, ha Jókaunk „Vándoroljatok ki!” című szép beszélyét olvasgatták.

○ Esterházyi írják, hogy a szárcz igen rozsol tútt ki s hogy a több mint egyházi esőden, szárcz idő miatt nem vehetvén, — jó arátára a jövő évben mégcsak remény nem lehet.

** Gr. Széchenyi Istvánnak T. Dufon az alszabolcsi tiszaszabályzó-27-lettel obeliskuszerű emléket emelt s ünneplési letelepése múlt hó 27-én ment végbe. Az emlékoszlopot Gerenday pesti szobrász készíté. A talapzatával együtt mintegy négy öl magasságú oszlop, gyönyörű kilátást nyújtó magaslato áll; rajta egy oldalon: Gróf Széchenyi Istvánnak, a tiszaszabályozás nagy műve megindítójának, ott, hol ma a munkát megkezdette, haldís emlékkő emelté az alszabolcsi tiszaszabályozás túsulát. MDCCCLXV.

A másik oldalon pedig Szász Károly kövekező szép sorai: Két hatalom veisegne soká e rón: bírásán: Emberi szorgalom, és a vizek őz eleme. Széchenyi lett bíró, a Tiszát medrebe szorítá Százata; s a nagy tórt in szabad, és a miénk.

Az emlék mellett mélt. Léva y Sándor püspök s septemvir, az alszabolcsi túsulát elnöke tartott megbeszélést. Az emlékoszlop után díszeshéd következett, az evéghől készített nagyszerű sátorban. Jelen volt a szép ünnepléynél mintegy kétezer ember, leginkább Szabolcs-, Bihar-, Barsod-, Zemplén-, Heves- és Szolnok-megyekből; s hajdu-városok-, Jászágó- és Kunsgából. De volt számos külföldtől is egész hosszú izsaválygyról. A díszes vendégkoszoru késő estig vidáman mulatott.

Irodalom.

○ Megjelent s szerkesztőségünkhöz beküldetett „Bolond Miska naplóra 1866-ra.” A sok képpel ellátott, egészséges élvezeteket gazdag humorisztikus évkönyvet ajánljuk olvasónk figyelmébe. Ára 80 kr.

○ Vértessai Arnold szép képzettségű s élénk tollú írónk, „Szivárvány” című szépirodalmi lapra kapott engedélyt.

○ Hecskéneszt Gusztáv könyvkiadó-hivatalában megjelent s szerkesztőségünkhöz beküldetett: „Magyar dalnok,” a legszebb nemzeti dalok, románcok, balladák és egyéb szavakra alkalmas költemények gyűjteménye. A 376 oldalra terjedő szívesen kiállított s ingyenes szerkesztelt kötet ára csak 50 ujkr. Kapkötő Debreczenben Csáthy és Társa könyvnyomdáskészenében.

** Erdékes irodalmi ujdonság van jelenleg sajtó alatt. — Ez egy öt-hat ívre terjedő mű, emez: „Széchenyi István, mint döblingi vértanú;” írta Kecskeméthy Aurel. Tartalmán fogja ez döblingi rejtélyes tartózkodásának s tragikai halálának minden körülményét, s leírását a hogy mint tölté szomorú éveit, mint lett és szenvedett egy nagy férf döblingben! — Szerző az évek alatt Széchenyi megöltéjéhez s honosb társaságához tartozott s hihetetlen nem egy új ismeretlen adattal fog járulni a szerencsétlen véget ért „legnagyobb magyar” élete és jellemrajzához.

Nevelési költség-biztosítás!

Hány kitűnő tehetség vész el az élet zajában amiott, hogy korán árvaságra jut, és nélkülöznie kell az anyagi eszközöket, melyek segítségével a természetből nyert adomány kifejtetvén, szellemének megfelelő életvilágra vergődhetnék.

A társadalmi viszonyok gyélmves vizsgálójában hányszor kelt keserű érzést azon gyakori tapasztalás, hogy már gyöngye korában a szellem ragyogó szikráival tündöklő gyermek azon percében végel a szellemi életét, midőn a korán elhalt apa sírja fölbantoltatik. Kiszárván a kereset forrása, anyagi eszközök hiányában bezárul a gyermek előtt a szellemi élet kapuja; az isteni szikra, hamu alá rejtetik s a központi élet hátra alatt roskadozva, kézi munkával helytelen egy hosszú életet át küzdeni az, ki lellei kiképzésétől mellett hivatala felt volna a nemzet egész elsőrendű csillagként ragyogni.

... legzebb leány a kis Dobozsi Zsuzsika, s legvéssőbb fia van Bar na Máté urammak Bar na Zoltán urfi személyében. Ezért a derek legényé, aki minden este várak-utca végén a „két kutyá”-ban verekedett a mészaros-legényekkel, s akin nagyszületei Komárom y György uram sem fogott, még a legzebbégynek napzamosam sem irgylte Bar na uram sorát, habár 100 darab tizes lóra legelt, nyargalt a hortobágyi pusztán, 24 ókór szántott a város-pérségi oldalon, s olyan fark szalonai makkolt a ganyegesere-erdőn, hogy meg sem látszott, mikor a szomszéd Dobozsi uram kanizsai elhajlottak fölöz tize, huszár. Ez a kanász-tréfa, ha nem is minden napi de minden hónap rendszeren volt. A főnök vágotú jó magyar vért emberék észrevették, hogy abban a mosolyban, melylyel a két hajós anyaszent idővált s olyan melegen szorít jobbot, hogyha találkozik: anyai igaz sínes, mint egyegy nagy magyar író öndicsőitől emlékiratában, s azért a két gazda család-egye folytanos harcot vívott egymás ellen. Meglátottk egymás haruját, a vizgató Bodrit s a leghiresebb farkasölő Csikát, melyeknek harmincz mérföldön nem akadt párja; hogyha egyik megemészta a disznó-falkát, a másik viszonszant párvállopta el Dobozsi uram legzebb csikóit. Magában érteik, hogy az ilyesmit a két gazda nem a családégnék tulajdonította; de ez nem akadályozta meg őket, hogy egymás iránt valahányzor tanácsülésben összejöttek, — mert haráti körben nem igen lólatóztak, — a legzebbégyesebb indulatot ne tonusítsák, s midőn 1660-ban Vigkedvü Mihály után a zavaros időkben Dobozsi István szilárd jellemére bízták a város vezetését: a küldöttséget Bar na Máté vezette.

— Engedek, ha polgártársaim bizalma parancsol velem, — szölt a derek férfi, s szomorúan nyújtotta kezét tanácsostársának, ki színelv érvendő árzéssel állott előtte s kiról tudta, hogy e kinttelésért szíveben celené a legelkeserültebb harcot izen.

Nem voltunk ugyan szerencsésnek Dobozsi István uramat az új főbíró eléült kétszáz évvel személyesen ismeri; de biztosan állítjuk, hogy nálad őnszintűben, egyszerebb jellem nem volt föl Magyarországon. A jó öreg urát tántorítatlan jellem, áldozatkészesség s magyar becsület jelleméke. Csak ilyen jellemek tudhatnak oly kedves leányt nevelni, mint a szép Zsuzsika. Aki a 16 éves leányt látta, amit egyszerű öltözékben járt, kelt, rendezett egész nap s aki atyját tereszte, fogadta azt oly édesen mosolygó ajkakkal, hogy a látogató elbájtalan alig tudte megmondani: miért föl, s aki látta, hogy milyen száno arczszal adta a szegénynek a kenyeret, amelyet szép kis fehér kezek dargasztottak: annak szíveben, ha báe olyan öreg volt is, mint magunk, nem mernők állítani, mikint szíveben meg nem lohatott az elemeknek világot ósszteremtő tize, mi az ifjak szerelemnek neveznek. Sokan is vágyakoztak a szép leány kezére, de a főbíró ur olyan éber ügylemmel őrzé, amin ő nevezte, kis mindenét, hogy szerelmele gyanulatlani még senkinek sem sikerült.

Zivataros januári éj volt; künn a vihar ráta a fák merzelen galgalyt, s högömlölyökkel dobált a ablakok előgörrőlöz ves-résozattát. Benn a tág teremben a hoglyakemenzo tág öblében nagy hasabokon patogtak a lángok. A szoba középcén kerekasztal mellett, lobogó lámpa világlánál, nyitott nagy könyvből szép barna leányka olvasott, kis fehér jobbát erőlejes őz kezében tartva.

Hinó fájdalom lehet egy gyermeké kitűnő észtehetségéről meggyőződött apának azon tudatát vívni meg a halál túsóját, hogy a koporsójára hulló ruh első dobbanása leand a jeladás arra, hogy szeretett gyermeké helyépen a sötétség országába, ott bolygandó a szellem elfojtott szikráival kebleben végpüspökké csak azért, mert gyöngye kezében eltört a kenyérnek botja, melyre támaszkodva a társadalom megelálat őz joggal megillető helyét eljuttatta.

Sok, igen sok idő folyand még el addig, meg az ismert világnak kisebb-nagyobb mértékben átalakulási forrongásnjait elő álladalmait, figyelmüket az ily társadalmi bajok enyhítésére is kiterjeszethetik.

Addig meg ezen boldogabb korszak bekövetkezéséig, egyedüli segélyt csak társulatonként kereshetünk.

Halás elismeréssel kell tehát üdvözölnünk az általa elfoglalt téren addig is oly kitűnő eredményeivel működött első magyar általános biztosítási társaság azon korszerű intézkedését, miszerint elétbiztosítási osztályában, egy újabb, oly nemét léptette életbe a biztosításnak, melynek igénybe vétele mellett, egy vagy több száz forint segélytlen oly módon biztosított, hogy ezen összeg az illető gyermeknek 20-ik vagy kívánat szerint 24-ik koréve elértéig évenként fizetessen azon esetben, ha a szerződő apa, anyja, vagy gyám ezen határidő előtt elhalna.

A nevelési költségre biztosított segélydj a szerződő halála napjától kezdve évenként részletekben utalogatosa fizetetik.

A biztosítási díj évenként fizetendő mindaddig, míg a szerződő fél életben van s a biztosított gyermek 20-ik vagy 24-ik koréve nem tölti. Ha a biztosított gyermek meghal vagy a kiszabott korévet betölti: a biztosítás megszűnik.

Biztosítható minden 15-ik évét még be nem töltött gyermek, ha a szerződő apa 55 évnel nem korosabb és teljesen egészséges.

A biztosítási díj, a szerződés és biztosított korához képest, különböző; például ha 40 éves apa, halála esetére 15 éves fiának, 20 éves koráig 300 ft. évenkénti neveltetési járadékot kíván biztosítani, évenként csak 8 ft. 85 kr. díjat köteles fizetni, mert remélhető hogy ily életkoru egészséges apa öt évig még élhet.

Ellenben ha 55 éves apa kíván egyéves fiának 24 éves koráig szintén 300 ft. évdíjat biztosítani, ez esetben már nagyobb lévona kockázat, évenként 91 ft. 71 kr. fizetendő; mert nagyon valószínű, hogy az előrehaladt kora apa bármily egészséges legyen is halálban, egyéves fiának teljességűségét a társulatra nézve előbb-utóbb bizonyosan beálland.

A díjszabást táblázat minden ügyökésnél megtekinthető s az ügyökök az érdekelteleknek a legnagyobb készséggel szolgálnak részletes felvilágosítással.

A biztosításnak ezen nem csekély áldozat mellett nyújtja a gondos szülőknek azon megnyugvást, hogy gyermekük, haláluk esetére sem fog gyámotlanon árvaságra jutni, s ezéja elérésében gátolattani.

Azon ellenelvetés, hogy azután a gyermek esetleges halála után a befizetett díjak elvesznek, s így sokkal cselezesőbb a biztosítási díj fizetésére szükséges összegetek évenkénti takarékpénztárba elhelyezni, senkik ezen intézkedés jótékonyaságának igénybe vételétől vissza ne riasszon; mert ha viszont gondolóra vesszünk, miszerint az első évdi befizetése kifizetés nélkül arra, hogy a biztosított évdíj a szerződő apa rögtön másnap bekövetkező halála után, a kikötött idő folytán pontosan ki fog fizetelti; ezen eljárásnak előnye, ama fölött kézzel fogható.

Ötönjandó tehát, hogy kivált körülott anyagi helyzetű apák, kik vagyont szeretni nem képesek, gyermekeik jövőjét ily módon biztosítsák.

A hazai értelmiség pedig, tekintve azon körülményt, miszerint a vagyontalan s a szűk halála esetére gyakran az emberiség métegyévé válható gyermekek jövőjének biztosítása által, az általános jólét egyik főtenyezője, a közértelemből is gyarapodni fog: a társadalom jól fellegott értelemben működendik, ha az első magyar általános biztosító társulat eme nemcs irányú intézkedését minél szélesebb körben ismeretnli szíves leand. H. . . .

Egyveleg.

Kossuth Lajosné temetése m. hó 2-án ment véghez, sok magyar jelenlétben. 5-án reggel házas özvegy a holttestet Genovába kísérté. Másnap este pompás égyes fogaton, melyet egy gazdag genouai boesított rendelkezésre, a San-Benigno sírkertbe vitték. A gyászko-

— Ámeu gyermekem! Az ur hívta Gideont, az erősek közt leggyengébbet; a férfú engedett, s az ur győzelemre vezette. Nagy csudákat mivel az ur, kegyelme legyen áldott! Az életnek hátra leve napjai többé nem az enyémek, az ur kivánja, hogy népének fennmaradását ezzel váltssam meg.

— Atyám, atyám! — tördél a lányka — fckete szemelt a könyvből felemelve, te elhagysz? Mi lesz gyermekedből, ha te vissza nem jössz?

Az öreg, keblére vonta a bajok gyermekét. — A hasa hivata, hogy adjak számat polgártársaim magaviseletéről. Az igaz ügy, isten kezében van. Mi a házt, jogot és alkotmányt szereltek, s védőkül. Rákóczy y György fejedelmében. Harzért, jogért harcoltam az ur szembén nem bin, de érény, s az érényt megvédni szent keze. Nehéz idők járnak, de a nemzeli élet viharain, az ármányok s gonoszság sötétjén keresztül viltna a mennyei atyának gondviselése s bárhol megtalál téged is, ha szivedet tisztán megörzöd. Ne sirj Zsuzsika m, nem szabad, hogy annak leánya gyenge legyen, ki a házárt meg tudna harcolni. En hiszem, hogy Szerzőjő Általborábol örömhírről tértek hazra. Nem phenál gyermekek, jókor indultok a táborba; de még mielött elmennek, megakarják csokolni és áldani.

— Phenig nyugodtan gyermekek, anyád szelleme örökdejk álmaid felett — folytát tovább Dobozsi uram — s megcsókolta leánya halvány homlokát!

Amint leánya távozott, az atya tenyerébe rejté tisztos őz fejét; a gond, az aggólom, mely most minden senki nem látta, a szilárd határozott vonásokra borult, az iménti nyugodtsággal percéig elmentetlen állott, szótlan felemelte fejét.

— Nem, nem, csak a gyáva östügg; sorsunk isten kezében van! Azután levett a falról egy darva művet festményt. Széles mosolygó női arc volt.

— Júliám! suttogá, anyi hével, mennyivel kedvese nevétki mondja az első szerelem, add, leheld elő felölt leányod keblebe mosokoldtan, tisztult lelkedbe, ha én nem leszek.

Azútt, hogy szeméibe könyök ne törjenek fel, leborult s halkán imádkozott.

Az ajtó megrezült csendesen: izmos alak, sajátosan szédült s mégis nyugodt arczan ifjú lépett a terembe, halkán oda borult az imádkozó mellé s utána rebogte az ima szavait.

Mikor feltek a Dobozsi urak, meg mind ott térdelt az izmos alak, felvette s ajkaihoz emelte a képet.

— Te vagy Gábor? — kérdé szeliden a főbíró.

— Tán hibáztam, szölt félénken az izmos ifjú, a „holand Gábor”-nak tana imádsága is boldonság?

— Nem, jó ru, te szereltest mindig nomet s leányomat.

— És téged uram.

— Köszönöm Gábor!

Az ifjú felugrott, megragadta Dobozsi kezét s elhalmozta csókjaival.

— Nekem is köszönnék valamit, kinek köszönetből áll egész élet-

csi mellett 12 magyar ment, sok tiszt, a törzskar, az angol konzul és a konzulatus összes személyzete követte. A gyászbeszédet angol felkész tartá.

Házassági híry. A mai időben, midőn a házasságok oly ritkák, mindig örömmel vesszünk az arról szóló híreket. Így örömmel említtük meg ezáltal, hogy a tiszamelléki egyk kedves, szépielű leánya Pető Zsuzsanna öröklegnek Gáborról, e hó 1-én volt esküvője, Bu day Albert h. olási bírósáross.

A sárospataki ref. főiskola gyorsajtója — a „S. P. Füzetek” értesítése szerint — a mult iskolai évben összesen 59,800 kötet könyvet állított ki, melyből 29,400 darab a fősiskoláé, 30,400 pedig egyes vállalkozók volt.

Brailából írják, hogy ott már több hét óta dúdózik a kolera. Aki menekülhetett, mind elhagyta a várost. A nyomor és félelem nagy. Az ottóbbi napokban a cholera-esetek következő arányban voltak: aug. 29-én 179 beteg közül 58 halt; aug. 30-án 149 közül 55; aug. 31-én 99 közül 46 halt. Ha ezen arányt összehasonlítjuk a más városokban történtekkel, úgy t. lájuk, hogy Brailában legerősebben pusztít a kolera. Ezen hivatalos kimutatásba nincsenek beleszámítva a körházi halálozások, hanem csak a városban előfordultak.

Parancs az a koporsóból. Bonaparte József herceg temetése alkalmával egy különös szeriatárs lett ismeretes, mely Rómában nagy utaságok temetésénél még most is szokásban van. Ez abból áll, hogy midőn az elhunyt, végső nyughelyére viteték, udvarmester XV. századbeli felmeiben megjelen, tiszteletteljesen a koporsóhoz lép s magát meghajlva kérdéi: „Nem parancsol valamit kegyelmesség?” A halott természetesen nem felel, az udvarmester pedig ezt kiálítja a kocsiosoknak: „Haza hajlatok, mivel semmit sem parancsol.”

Értesítés.

Azok, kik a jogi tanfolyamot a h. h. debreczeni főiskolában az 1867/1868. s 1868/1869. isk években végezték s engedélyt azon tudományok, melyek a debreczeni nyilvános jogakadémia három évi tanfolyamán később berendezéskor a tanrendszerben utjunan vételek fel, nem hallgatták, a fészantúli egyházkerület évi augusztusi közgyűlésének 48. számú határozata nyomán értesíteltek, hogy az ezen tanfolyamból általuk letendő pótvizsgák határidején f. évi okt. 28-ika tűzetett ki. Debreczen 1868, október 1.

A h. h. debreczeni főiskola igazgatóság.

Felhívás.

a debreczeni polgári kaszinótársulat által, könyvtára gyarapítására s részben a helybeli szegények segedelmezésére az októberi lövésnyek alkalmából, folyó év október 9-én rendezendő társas láncaizgalomra. — Belélti jegyek személyenként 2 ft. 50 krajvára elve válthatók Szepessy Antal ur városház alatti díszaru-korcskécsében. — Kezdeté 9 órakor.

Kelt Debreczenben a polgári kaszinótársulat választmányának 1865. évi august. 6-án tartott üléséből. Vincze Viktor m. k. társulati jegyző.

Szerkesztőségi nyilatkozás.

Cs. G. Mezöszéki György. A lapok folyását Kecskemétre mentek, mert nem volt tudatva változása. Most azonban már tudván új lakhelyét, a lapok jövőre oda küldetnek. — Fogadj szíves üdvözletünket.

Z. G. urnak Szatmár, Köszönettel vetük. Kívánságát alkalmlag teljesítjük.

Terménytár.

Debreczen. 1865. Okt. 7. (Heti üzleti szemle.) Gabna üzletünk még mindig pang, daczára annak, hogy a busának a pest

tem. Gyermekkoromban köszönnöm kellett, ha felvehettem sz édobott penészes kenyéret, ha kő helyett csak sárral dobáltak, hisz holond voltam. De kinek lehetne esze inségben, kidobva az utca szegébe, félőve áldottoskó közt, szeretőző méltú? Egyszer midőn legkegyetlenebből dobáltak, áldoztek és gyonyultok: a te udvarodba szaladtam, leborultam feleséged lábái elé s alig nygohattam: „ments meg!” — A nő felemelt, elütte a szuhancokat: „mit bñnjátok? e szegény gyermek nem bolond, s ha az lenne is, nem üldözni, hanem számi kellene!” Ő mondta hogy nem vagyok bolond, ő mondta ezt! Ő! semmit, semmi, csak ezt kelt megköszönnöm! Elküldtetek iskolába, a „bolond Gábor”-re nem tudott tanulni; míg én iskolában voltam, ő megalt, azt mondják csak eladott! Róza igazán bolond voltam, mert midőn azon gondolkoztam: mikint tudnám én, a bolond, megdélálni a gazdag Dobozsi urammak azt, hogy neje azt mondta, hogy én nem vagyok bolond.

— Jó Gábor! szölt a főbíró elértékenyülve, hogy nómról beszélsz, oly jól esik nekem, beszélj, beszélj!

— Jól esik! kiáltott az ifjú s újból csókokkal halmozta el az oda nyujtott kezét. Ah! mily jól esik nekem, hogy én is férfi vagyok. Te uram holnap reggel menni fogsz a budai ház táborába, mindenki beszélj, meg a „bolond Gábor”-is tudja. Uram! én veled megyek.

— Mit gondolsz Gábor? Neked itthon kell maradni.

Az ifjúnak szemében könyk csillogott.

— Itthon maradni a tőnek mellett! Igaz a bolondnak még halásnak sem szabad lenni.

Olyan megbótó fájdalom volt e szavakban, hogy a főbíró kézelebb lépett s szívehez ölelte az ifjút.

— Gábor, te honn maradsz, veid bízom legnagyobb kincsemet — leányomat!

Villámszerű volt a hatás, mit e szavak az ifjura gyakoroltak. Előbb ott állott némán, dermedten, mozdulatlanul, azután az öröm lézas kitörésével borult jeltörvény lábaihoz, át ölelte lábait, csókokkal halmozta s örültszeren taglalta.

— Köszönnöm, köszönnöm, légy áldva érte!

Pár percéig tartott e megbótó jelenet.

Dobozsi uram keblebe vette a lámpát, belépett leánya szobájába; hogy jó éjt csókolton ajkaira. Az ifjú miut a szentek szentjének küszöbén, megdőlött tiszteletteljesen a szoba ajtajában.

— Istenum mily szép! — szölt boldogsággal az atya, a szép alvó felé hajolva. Nemely csábítója lesz, ki forog őt megvédeni? sohajjá tájfelmasz s ráborulva önfeledten könyeztet.

Gábor most oda lépett. Aki e határozott arczot látta, a férfias szilárd vonásokban nem ismert volna a „bolond Gábor”-re, bajlajt szíveire tette, jobbát égtér emelte: — Feleséged emlékére esküszöm, hogy megvédem én!

(Folyt. köv.)

HANDTEL VILMOS

norinbergi és diszárú-kereskedésébe legújabb-
ban megérkeztek ez idenyre:

Legbiztosabb szerkezetű

PETROLEUM-LÁMPÁK

és a legtisztább, nem explodálható

PETROLEUM-FOLYADÉK,

Angol nyergek, kántárok, lovagvesszők,
Lópokróczok és szobapadlat-szőnyegek.

SZÍNHÁZI LÁTCSÓVEK,

legfinomabb

KEZTYŰK és FÉRFI KALAPOK,

bél- és külföldi illatszerek, bórldák, esernyők, tajtpipák, porcellán-
és bőr díszcikkék, szintuga a legfinomabb

Pecco virág-thea és Jamaica Rhum

a legjutányosabb áron ajánlatnak.

Ujonnan berendezett fűszerkereskedés.

A kőbirtoknak van szerencséje ujonnan berendezett fűszerkereskedését
és a

SKÜRÉTI ALKALOMRA

több randbeli rőppentyűt (rakéta), római ggyertyát, tűz-bekátt,
forgó-rőppentyűt, római-tűz és puska-rőppentyűt a nagyérdemű kö-
zönség becses figyelmébe ajánlant.

Otrokoesi Végh János

(Csepeludvarán az új színház átellenében.)

Első vásári látogatás. DEÁK TESTVÉREK

Közzes megtekintésre ajánlják a vásártérn 7. szám alatti sátorban lévő
szőkeárú-raktárakat, melyben mindennemű a legújabb divat szerint elké-
szített szőkeárú-cikkék a legjutányos áron eladottak. — Külön megren-
delések pontosan teljesíthetnek.

Főraktárak Pesten Váozlutoza 17. szám alatt.

Csak 50 ujkracjzár

egy sorsjegy ára, mely a f. évi okt. hó
15-kén leendő húzásánál a

legújabb jutalomkölesönnek

következő nyereményekre nyújt kilátást:
60,000, 50,000, 45,000, 35,000, 32,000,
30,000, 25,000, 20,000, 18,000, 16,000,
15,000, 10,000, 6000 frank stb. stb.

E húzásán érvényes egy sorsjegynek
ára csak 50 ujkracjzár, 5 db. 2
frt., 10 db. 4 frt. és 21 db. 8 frt. oszté-
r. közt, melyvel mindenképpen lehetősé-
g állk. csekély betéttel ez előnyös vállá-
latban részt venni.

Hogy minden igénynek idejekorán elég-
tétőlegesen, kértnek a szives megren-
delések az őszkegek csatlakozásával, milho-
narabb alábirtkoz intézetnél, ki is a
résztvevőknek, a húzási listajromot díj
nélkül elküldendi.

Carl Holle
Staats-Effekten-Handlung
in Frankfurt a. M.

2-2

Haszonbéri hirdetés.

A Bruner Eduárd esdőtűngöghöz tartozó szep-
essy 11 nyilas gyűmölösés-kerttel s több rendbeli
lak- és gazdasági épületekkel ellátott tanyaaföld, folyó
ókt. 27-én délután 5 órakor, a helyszí-
nen tartandó nyilvános árverésen egy óra haszon-
bérbe kiadatik az árverési feltételek alóli büneg-
gondnoknál addig is megtekintethetik. — Kelt Deb-
reczenben, 1865 okt. hó 5-kén tartott választmányi
üléséből.

1-2

H. Sody György
tomeggondnok.

1172

1865

Hirdetés.

Sz. Ior, Debreczen város tanácsa részéről közzété-
tetik, hogy a városi tanács és közhatali biróságok
1865. november 1-étől, 1866. október 31-ig tartó
évtől és közzététel kezdő dátusára nézve, febru-
ár 1-étől 12-ik napjának délelőtti óráiban a városi
nyugtalanítósteremben, a számvédelmi osztály addig is
megtekintethető feltevések, szavak, árjegyek tartatni,
melyre a vállalkozni kívánók azon kijelentés mellett,
hogy az idejében beérkezett irásbeli ajánlatok is fi-
gyelembe fognak vétetni, ezenel meghívotnak.
Debreczenben 1865. okt. 5.

1-1

A városi tanács.

BLEYER JÓZSEF

és családja német nyelvű tanítványok tisztelt ifjúságával,
hogy tanítását folyó évi okt. hó 16-án megkezdte és ezenel minden
résztvevőit megköri, hogy megköri nála mikébbi bejelentés
szükségletének. — Ez évi tanítványi folyamatban tanításához ker-
endő sorozatból kiemelendő a
M E N Y E T T E A L A B E T T E N E.
mely különösen növekedésnek ajánlatos.
A t. ez. közönség kegyes pártolását kérvé, — minden par-
tókát arra fordítván, hogy hátrémetelt megköri megköri,
Szálkára: pánczuta. b. Józsefny Miflósne 2136. sz. ház-
ban az emeltekben.

Csak 50 ujkracjzár

egy sorsjegy ára, 5 sorsjegy 2 frt., 10 sorsjegy
4 frt., 15 sorsjegy 6 frt., 20 sorsjegy 10 frt.,
melyeknek nagyhúzása a f. évi október 15-kén
leendő; ez, a biztosított legújabb

állam-jutalom-kölesön kisorsolása,

mely összesen 400,000 nyereményt foglal magá-
ban, melyek közt következő jelentékeny nyere-
mények: 60,000, nyolcz 50,000, négy 45,000,
tizennygy 40,000, tizenhárom 35,000, hat
32,000, 30,000, 25,000, 20,000, 18,000,
16,000, 15,000, 10,000, 6000, 3000 frank
ezüsten stb. vannak.

Ezzel mindenkinek alkalma van csekély betéttel
nagy nyereményt csinálni.

E sorsjegyek elbirtit kereskedőhöz állat, az
összeg osztárák pénzben beküldése után, kaph-
tók. Minden megbízás a legpontosabban és titok-
tartás mellett teljesíthetik s minden résztvevőnek,
a nyereményozat a húzás megtörténtével in-
gyen megküldetik.

Annál fogva a lehető leghamarabb megrende-
lés következőleg czimezendő:

L. Wenzel,
Staats-Effekten-Handlung in
Frankfurt a. M.

4-4

U. i. Kisorsolási tervezetek küldése, mint min-
den tudakozására, válasz, ingyen teljesíthetik.

SZEPESY ANTAL

norinbergi és diszárúkereskedésé-
be ez idenyre megérkeztek:

Petroleum-lámpák a legbiztosabb szerkezetűek és minden
lámpa-kellék, lakszobák, boltok, műhelyek, termek, folyosók világí-
tásához a legbiztosabb foku nem explodálható Petroleum reciti-
ficált folyadék, mely magában véve gyujtatható, lámpában pe-
dig a legtisztább és legvilágosabb lánggal ég.

Svéd-, szarvasbőr- és glacedé

PRÁGAI KEZTYŰK,

DIVATOS FÉRFI-KALAPOK,

ANGOL NYEREGEK és teljes

Lovag-szerszámok,

Szobapadlat-szőnyegek,

SZÍNHÁZI LÁTCSÓVEK stb.

valamint más bronz-, porcellán-, tajt- és bőr díszcikk, a leg-
jutányosabb áron ajánlatnak.

TANÍTÁSI

Ezenel tisztelt-től tudatom a nagyérdemű közönséggel, miszerint táncz-
tanítástomat a folyó évi október közepén megkezdém, melynek folytatás a kö-
zönséges valamint a művészi tánczok minden ágában való tanításomat főhőgá-
lam és legcérem, miszerint minden alább megnevezett tánczot a legműveltebb
izlés szerint, egyszerű s könnyen felfogható módon betanítandom, u. m. Tár-
salgó, Kór, Surtinecz, Vígadó, Csárdás, La laeier a la cour, Névtelen, Franciska,
Párisi ügyes, Harmonia ügyes, Láz, Mazur, L. Álluce, Stájer, Ngyes sá-
vonka, Keringő, Mazurka-Polka, Palotás, Votillon és Mennet, Magyar és angol
magyartáncz, Skót-táncz, Szercesen-táncz, Chimni-táncz, Csalucha-spanyol-táncz,
Testvér-táncz, Krakoviene.

Ezen a közéletben annyira hasznos testgyakorlati fáradozásaimnak czélja: a
fiataloknak könnyebb s fesztelemben testmozgóképességet kölesbüzni, ez ügyes
mozgékonytságot finom illedelemmel egybekötve, valamint a művelt társaságokban
szükséges magaviselet szabályaira s a különböző esetekben előforduló bökölásokra
is megtanítani.

A fiúknak fizetnek egy hónapi tanításért 5 frtot, két hóra 8 frtot.
Gyermekek 5 évesét kezdve egész tanítási folyamatra, saját lakásomon 6
frtot s magán háznál való tanítással, 8 frtot fizetnek.
A t. ez. közönség pártfogásában tisztelettel ajánlom magamat.

Müller Lajos
nyilvános táncz- és műtánczmester.

Lakásom, Niházi-ház Telekutoza 2167. szám alatt.

Tisztelettel tudatom ugyanez alkalommal a t. ez. szülőkkel, hogy én
a legelőkelőbb tanácsszal, a t. ez. Kálmán zemetársul. tával a külföldön műltat
tenni szándékozván, 7-11 éves gyermekeket oly czéllal elajánlók minden díj
nélkül tánczra tanítani, hogy azokat, a fenebb említett időre elajánlva, magam-
mal vihessem s a külföld előtt a szép magyar-tánczot bemutathassam. Hogy pedig
a gyermekek neveléséről s műtáncz alatti kellőleg gondoskodva legyen, értelmes
nevelőt is tartok mellettük, kiknek a szellemi képzés és felgyeget leendő egyedül
földadat. Azon gyermekek, kiket ez utra magammal viszek, élelmézzel és ruhá-
zattal s minden szükségességgel ingyen látatnak el.

Főkérem tehát azon szülőket, kik gyermekeiket a czéllól reám bizni elaján-
lják, hogy magukat velem ötlekésbe tenni sziveskedjenek.

